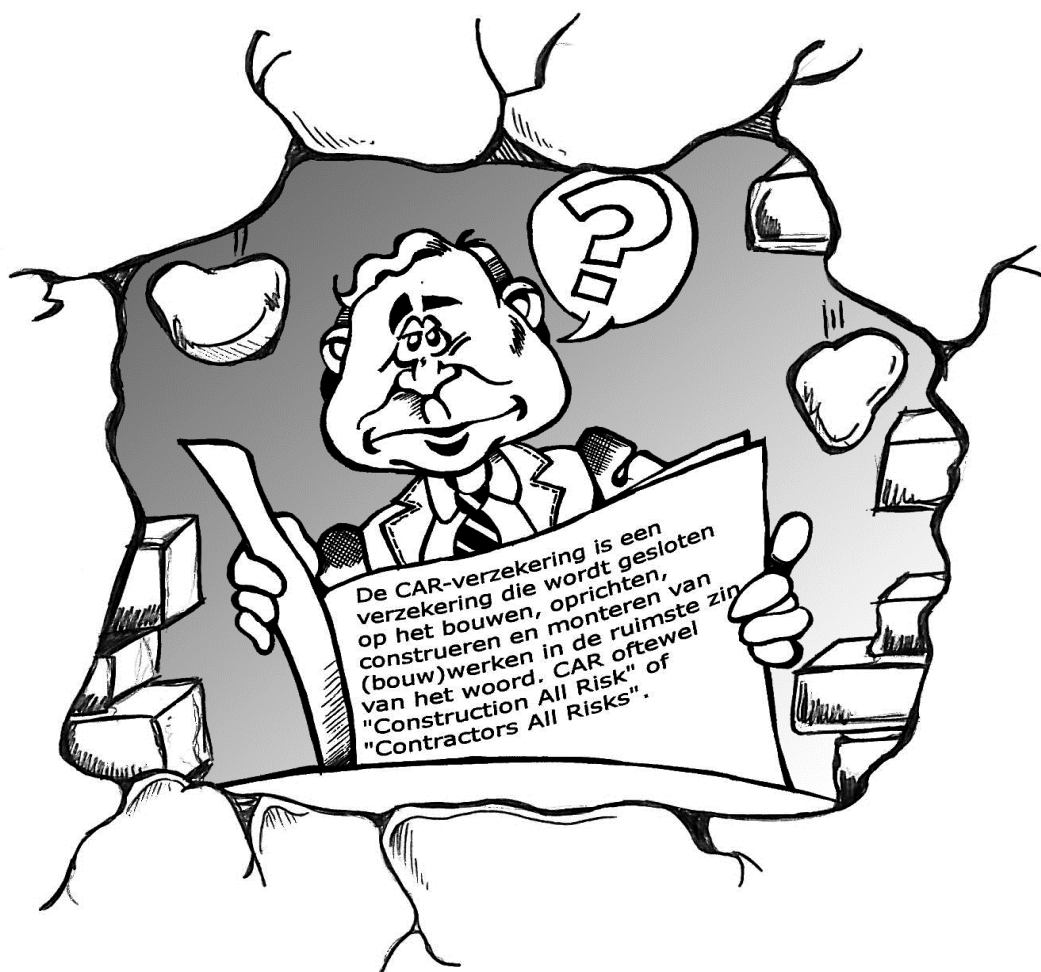

BROCHURE CAR-VERZEKERING

GEBASEERD OP UITGAVE: 2012-2

Auteur(s): N. van Nus (Meeùs Bouw & Infra)
E.A. Koster (Aon Risk Solutions)
J.A.M. Helsloot (gastdocent STABU)
S.A. Brands (Stichting STABU)

Stichting STABU
Postbus 36
6710 BA EDE
Willy Brandtlaan 81, Ede

Tel. : 0318 - 63 30 26
E-mail : postmaster@stabu.nl
Website : www.stabu.org

Datum: 13 september 2012
Versie: V01.2012.09
Status: PG01 geaccordeerd

INHOUDSOPGAVE

VOORWOORD/INLEIDING	4
1 AANDUIDINGEN/BEGRIPSBEPALINGEN.....	5
2 DE CAR-VERZEKERING	6
2.1 WAT IS EEN CAR-VERZEKERING?	6
2.2 DOEL VAN DE CAR-VERZEKERING	6
2.3 ALGEMENE VOORWAARDEN.....	7
2.3.1 DE UAV 2012.....	7
2.3.2 DE NIEUWE REGELING (DNR)	8
2.4 UITSLUITINGEN	10
2.5 AFSLUITEN VAN DE CAR-VERZEKERING	11
2.6 STABU EN DE CAR-VERZEKERING	11
3 CAR-VERZEKERING DOOR DE AANNEMER	12
3.1 MATERIËLE SCHADE	12
3.2 TERZIJDSTELLING VAN ARTIKEL 7:951 BW	12
3.3 GOEDKEURING VAN DE CAR-VERZEKERING	12
3.4 DUUR VAN DE VERZEKERING	13
3.5 KREDIETWAARDIGHEID	13
4 POLISRUBRIEKEN/SECTIES	15
4.1 DE VERZEKERING VAN HET WERK (SECTIE)	15
4.2 DE VERZEKERING VAN AANSPRAKELIJKHEID (SECTIE)	16
4.3 DE VERZEKERING VAN EIGENDOMMEN VAN DE OPDRACHTGEVER	17
4.4 DE VERZEKERING VAN PERSOONLIJKE EIGENDOMMEN VAN VERZEKERDEN EN VAN PERSONEEL VAN VERZEKERDEN	18
4.5 DE VERZEKERING VAN KETEN, LOODSEN, GEREEDSCHAPPEN EN HULPMATERIEEL	19
5 OVERIGE BEPALINGEN BIJ CAR-VERZEKERING DOOR DE AANNEMER.....	19
5.1 CAR-VERZEKERING DOOR DERDEN	19
5.2 OPZEGGING VERZEKERING WEGENS WANBETALING.....	20
5.3 BEWIJSSTUK VERZEKERING	20
5.4 DUUR VAN DE VERZEKERING BIJ OPLEVERING IN DELEN.....	20
5.5 HET EIGEN RISICO	21
5.6 OMZETBELASTING (BTW).....	22
5.7 DEKKING TIJDENS DE ONDERHOUDSTERMIJN	22
5.7.1 EXTENDED MAINTENANCE.....	23
5.7.2 FULL GUARANTEE MAINTENANCE.....	24
6 WIE ZIJN ER BETROKKEN BIJ DE CAR-VERZEKERING?	26
6.1 CAR-VERZEKERING VOOR HET WERK	26

6.2	DE VERZEKERDEN	26
7	VERZEKERING DOOR OF NAMENS OPDRACHTGEVER	27
8	CAR-VERZEKERING PER PROJECT	28
8.1	VERZEKERD(E) TERMIJN/BEDRAG/SOM	28
8.2	RICHTBEDRAGEN	29
8.3	PREMIE	30
8.4	WIJZIGINGEN	31
9	DOORLOPENDE CAR-VERZEKERING	32
9.1	VERZEKERDE PERIODE/BEDRAGEN	32
9.2	PREMIE	32
9.3	ALGEMENE ASPECTEN.....	32
9.4	MENGVORMEN	33
10	SAMENLOOP MET ANDERE VERZEKERINGEN	34
10.1	SAMENLOOP	34
10.2	PRIMAIRE WERKING/DEKKING EN REGRESRECHT	34
10.3	RENTELOZE LENING	35
10.4	SCHADEPENNINGEN AAN OPDRACHTGEVER	36
	BIJLAGE 1 KREDIETRATINGS.....	37
	BIJLAGE 2 CHECKLIST BEOORDELING CAR OFFERTE/POLIS.....	38

VOORWOORD/INLEIDING

In samenwerking met Aon Risk Solutions, Meeùs Bouw & Infra en Bouwend Nederland heeft STABU deze brochure vervaardigd.

Het afsluiten van een CAR-(Constructie "All-Risks")verzekering is heden ten dage een gebruikelijke zaak binnen de bouwpraktijk. De STABU-systematiek bevat een aantal aanvullende administratieve bepalingen waarbinnen deze verzekeringsvorm beschreven is. Desalniettemin blijkt dat de gebruikers van de STABU-systematiek vragen hebben ter zake van de condities waaronder deze verzekering afgesloten moet worden, op het gebied van de juridische aspecten die aan deze verzekering kleven en rondom de praktijk van de CAR-verzekering in het algemeen.

Met het oog hierop worden in deze tekst de belangrijkste aspecten van de CAR-verzekering op een rij gezet. Deze tekst vormt tevens een handreiking voor de beoordeling van de CAR-verzekering door de opdrachtgever of de directie. Ten behoeve daarvan is een checklist opgenomen.

Deze brochure is geschikt voor (neutrale) lezers die hun kennis omtrent de materie van de CAR-verzekering willen verruimen. Als rode draad fungeren de aanvullende administratieve bepalingen aangaande de CAR-verzekering die in de STABU-systematiek zijn opgenomen.

1 AANDUIDINGEN/BEGRIPSBEPALINGEN

Bepaling	-	Aanvullende administratieve bepaling.
BW	-	Burgerlijk Wetboek.
CAR	-	Construction "All Risks"/Contractors "All Risks"
CAR-verzekering	-	Een schadeverzekering welke dekt; schade ontstaan gedurende het bouwen, oprichten construeren en monteren van (bouw)werken.
Object	-	Het Werk
Polis	-	De akte waarin de verzekeringsovereenkomst is vastgelegd
Project	-	Één of meerdere werken/objecten.
Schraptekst, Lege	-	Een schraptekst is een door STABU gefaciliteerde tekst welke kan worden gekozen. Een lege schraptekst biedt de mogelijkheid om zelf een tekst in te vullen.
UAV 2012	-	Uniforme Administratieve Voorwaarden voor de uitvoering van werken en van technische installatiewerken 2012.
Verzekeraar	-	De risicodragers van een verzekeringsovereenkomst die al dan niet via een verzekeringsmakelaar/tussenpersoon tot stand komt.
Verzekeringnemer	-	De partij (opdrachtgever/aannemer) die de verzekeringsovereenkomst aangaat met de verzekeringsgever en premie betaald.
WAM	-	Wet aansprakelijkheidsverzekering motorvoertuigen.
Werk, Het	-	De te bouwen objecten..

2 DE CAR-VERZEKERING

2.1 WAT IS EEN CAR-VERZEKERING?

De CAR-verzekering is een verzekering die wordt gesloten op het bouwen, oprichten, construeren en monteren van (bouw)werken in de ruimste zin van het woord. De afkorting CAR is ontstaan uit Construction "All Risks" of Contractors "All Risks". Ook de term Transport/Montageverzekering komen we wel eens tegen. Dit is een soortgelijke verzekering als de CAR-verzekering, maar dan bedoeld voor technische installaties en dergelijke. De dekking van deze polis¹ is vergelijkbaar met die van de CAR-verzekering, maar veelal secundair aan elders lopende dekkingen. De CAR-verzekering is een projectverzekering². Dit betekent dat de dekking die de verzekering biedt betrekking heeft op de realisering van één of meerdere werk(en), maar daar dan ook strikt tot beperkt blijft. De CAR-verzekering kan per project afgesloten worden of een doorlopend karakter hebben.

2.2 DOEL VAN DE CAR-VERZEKERING

De CAR-verzekering strekt ertoe om de partijen, die bij de totstandkoming van een bouwproject betrokken zijn, te beschermen tegen de financiële gevolgen van materiële schade en/of verlies of vernietiging die tijdens de totstandbrenging van een werk kan optreden. Indien de bij de uitvoering van het werk betrokken partijen geen verzekering zouden afsluiten, dan lopen ze het risico dat een optredende materiële schade voor eigen rekening komt. Desalniettemin roept de naam 'Constructie All Risks-verzekering' het vermoeden op dat deze verzekering alle risico's met betrekking tot de totstandbrenging van het werk dekt en de bij de uitvoering van het werk betrokkenen in alle denkbare gevallen beschermd tegen de financiële gevolgen van een optredende schade. Dit is niet juist. Net als iedere andere verzekering kent een CAR-verzekering immers ook uitsluitingen (zie hoofdstuk 2.4 "Uitsluitingen"). Een CAR-verzekering wentelt dus niet alle risico's van partijen af.

---

¹ Zie hoofdstuk 1 Aanduidingen/begripsbepalingen

² Bouwrecht in kort bestek, zevende druk, p. 402

2.3 ALGEMENE VOORWAARDEN

2.3.1 DE UAV 2012

In deze brochure wordt uitgegaan van de UAV 2012. Indien u deze brochure gebruikt op basis van de U.A.V. 1989 dan dient u overal waar staat "UAV 2012" te lezen "U.A.V. 1989", met dien verstande dat er inhoudelijke verschillen zijn tussen beide UAV's (bijvoorbeeld – niet limitatief - de paragraafverwijzingen en de onderhouds- en servicetermijn (integratie UAV-TI 1992)).

Paragraaf 43b van de UAV 2012, waarin regels omtrent de verzekering van het werk zijn opgenomen, luidt als volgt:

- 1. "Tenzij het bestek anders bepaalt, dient de aannemer verzekeringen aan te gaan waarin de opdrachtgever en de directie als mede-verzekerden zijn opgenomen, een en ander voor zover dit naar de aard en de omvang van het werk nodig en gebruikelijk is.
De aannemer zorgt ervoor dat de directie ten spoedigste schriftelijk bewijs van het bestaan en de inhoud van vorenbedoelde verzekeringen ontvangt.*
- 2. Indien door de opdrachtgever verzekeringen in verband met het werk zijn aangegaan of zullen worden aangegaan, worden de condities en bepalingen daarvan aan het bestek gehecht en zorgt de opdrachtgever ervoor dat de aannemer ten spoedigste schriftelijk bewijs van het bestaan en de inhoud van vorenbedoelde verzekeringen ontvangt."*

Uit de tekst van voornoemde paragraaf blijkt dat de UAV 2012 ten aanzien van de verzekering van het werk alleen hoofdregels aangeeft. Hoofdregel is dat de aannemer de verzekering van het uit te voeren werk afsluit. Dit ligt voor de hand omdat de aannemer de uitvoeringsrisico's draagt (paragraaf 6, lid 4 UAV 2012). In de praktijk is het dan ook vaak de aannemer die de verzekering afsluit.

Met de woorden "naar aard en omvang van het werk nodige en gebruikelijke" is bedoeld op objectieve criteria, onafhankelijk derhalve van de individuele risicodraagvermogens van inschrijvers op het werk. Het opstellen van specifieke regels ter zake van de verzekering van het werk wordt daarmee aan de verzekeringspraktijk overgelaten. De UAV 2012 laat zich daar niet over uit. In De Nieuwe Regeling (DNR 2011) zijnde de Rechtsverhouding opdrachtgever-architect, ingenieur en adviseur worden daarentegen

wel specifieke regels aangaande een gebruikelijke CAR- of vergelijkbare-verzekering in geval van uitvoering van een werk gegeven. Wil de opdrachtgever van de hoofdregel in lid 1 afwijken, dus zelf verzekeringen met betrekking tot het werk aangaan en risico's van de aannemer daaronder laten meedekken, dan moet de inschrijver daarover precieze gegevens in het bestek kunnen vinden (lid 2), ten einde daarmee bij zijn aanbieding rekening te kunnen houden. Met name moet hij kunnen beoordelen of zijn risico's onder de verzekering genoegzaam gedekt zullen zijn en, zo nee, welke eigen (bij)verzekeringen nodig of wenselijk zullen zijn. Voorts moet hij kunnen calculeren wat te geringe dekking en/of bijverzekering zal kunnen kosten.

2.3.2 DE NIEUWE REGELING (DNR)

Alvorens een bestek, als bedoeld in de UAV 2012 wordt vervaardigd, wordt door de opdrachtgever van het (voorgenomen) uit te voeren werk eerst in één of meer aparte overeenkomst(en) - al dan niet samen met andere ontwerp- en/of advieswerkzaamheden - onder andere het maken van een bestek en/of één of meer deelbestek(ken) en andere gegevens, alsmede de voor de uitvoering van het werk van belang zijnde tekeningen, berekeningen en andere gegevens overeengekomen.

Bij deze overeenkomst(en) tot opdracht van diensten wordt veelal gebruik gemaakt van leveringsvoorwaarden. De meest bekende standaard leveringsvoorwaarden voor deze overeenkomsten zijn: De Nieuwe Regeling 2005 (DNR 2005). Deze zijn in juli 2011 herzien en hebben geresulteerd in: De Nieuwe Regeling 2011 (DNR 2011). De DNR omvat de voorwaarden voor de Rechtsverhouding opdrachtgever-architect, ingenieur en adviseur.

De DNR is bedoeld voor alle disciplines in de bouw actief op het gebied van het ontwerp, advies en management bijvoorbeeld: architecten, constructeurs, installatie-adviseurs, bouwfysici, interieurarchitecten, tuin- en landschapsarchitecten, geodeten, industriële vormgevers, projectmanagers, (bouw)productontwikkelaars etc.

In de DNR wordt er van uitgegaan de opdrachtgever zorgt voor het (laten) afsluiten van een CAR-verzekering of vergelijkbare verzekering die gelet op de aard en de omvang van het uit te voeren werk als een gebruikelijke verzekering kan worden aangemerkt. Dit blijkt uit artikel 14 lid 8 DNR 2005, en artikel 14 lid 7 DNR 2011 welk laatstgenoemd artikel als volgt luidt:

“Onverminderd het in de vorige leden bepaalde is de adviseur bij opdrachten die betrekking hebben op de totstandkoming van een object alleen aansprakelijk voor schaden die niet zouden worden gedekt door een gebruikelijke CAR-verzekering of een vergelijkbare verzekering.”

Uit de toelichting op de DNR 2011 op artikel 14 lid 7 valt op te maken welke specifieke regels er minimaal gelden voor de gebruikelijke CAR-verzekering of een vergelijkbare verzekering. Onderstaand wordt de toelichting weergegeven:

“Verzekering (lid 7)

In geval van uitvoering van een object (product van stoffelijke aard) zal door of voor rekening van de opdrachtgever in het algemeen een verzekering (een gebruikelijke CAR-verzekering of een daarmee gelijk te stellen verzekering) worden afgesloten. Is deze verzekering afgesloten en treedt schade op, dan wordt de schade vaak geheel of ten dele gedekt door deze verzekering en is de adviseur niet aansprakelijk. Het gaat in deze bepaling om een gebruikelijke verzekering waarop de adviseurs zijn meeverzekerd. Niet relevant is derhalve de vraag of de verzekering daadwerkelijk is afgesloten. Onder een gebruikelijke verzekering vallen materiële schade aan het object, aansprakelijkheid verband houdende met de uitvoering van het object, schade aan eigendommen van de verzekerde opdrachtgever en de schade die een gevolg is van aansprakelijkheid van de verschillende deelnemers jegens elkaar; de schade kan veroorzaakt zijn door de verschillende deelnemers aan de uitvoering van het object. Ook dient onder de verzekering te vallen dekking voor de gevolgen van ontwerpfouten die zich manifesteren in de onderhoudsperiode. Een voorbeeld van een met de CAR-verzekering gelijk te stellen verzekering is de Bodemsaneringsverzekering.”

In de bovenstaand geciteerde toelichting wordt aangegeven dat op de verzekering ook gedekt dient te zijn, de gevolgen van ontwerpfouten die zich manifesteren in de onderhoudsperiode. In de bepaling **00.03.10-02 CAR-VERZEKERING PARTIJEN/DEKKing/BEWIJSSTUK/OPZEGGING** is een schraptekst³ opgenomen - full guarantee maintenance - welke ervoor zorgt dat wordt voldaan aan de CAR-verzekeringsdekking als bedoeld in artikel 14 lid 7 van DNR 2011 (resp. artikel 14 lid 8

---

³ Zie hoofdstuk 1 Aanduidingen/begripsbepalingen

DNR 2005). In hoofdstuk 5.7.2 "Full guarantee maintenance" wordt een verdere uitleg gegeven van de betreffende verzekeringsdekking/schrapteksten.

2.4 UITSLUITINGEN

Posten die binnen een CAR-verzekering doorgaans niet voor vergoeding in aanmerking komen zijn:

- *met name genoemde standaard uitsluitingen in de polis (oorlog, molest e.d.);*
- *bedrijfsschade van de verzekerde partijen;*
- *schade aan of verlies van het werk of enig deel daarvan, dat voor de oplevering anders dan ten behoeve van de uitvoering van het werk in gebruik wordt genomen, voor zover deze schade het directe gevolg is van zodanig gebruik;*
- *schade die zich na de op de polis meeverzekerde onderhoudstermijn manifesteert;*
- *schade aan bestaande eigendommen van de opdrachtgever door oorzaken buiten de uitvoering van het werk;*
- *gebreken in bouwstoffen, ontwerp of uitvoering van de werkzaamheden. Indien evenwel zulke gebreken resulteren in verlies en/of materiële beschadiging dan zal deze uitsluiting niet van toepassing zijn. Verzekeraars zullen de (meer)kosten van verandering in ontwerp of toepassing van bouwstoffen van een andere soort of kwaliteit dan de beschadigde bouwstoffen evenwel niet vergoeden;*
- *schade die noodzakelijkerwijs wordt toegebracht respectievelijk onafwendbaar uit de werkzaamheden voortvloeit, tenzij deze schade dient tot herstel van een gedekte schade;*
- *verlies door verdwijning of vermissing indien de verdwijning of vermissing eerst door middel van een normale inventarisatie wordt geconstateerd.*

Ter zake van de hierboven genoemde bedrijfsschade kan men twee soorten bedrijfsschaden onderscheiden die wél verzekeraar zijn, te weten:

- *de bedrijfsschade van de opdrachtgever door schade aan zijn bestaande eigendommen (door schade aan een bestaande fabriek ten gevolge van werkzaamheden aan de nieuwe lijdt de opdrachtgever bedrijfsschade);*
- *de bedrijfsschade door te late oplevering ten gevolge van een onder de Sectie Het Werk van de CAR-verzekering gedekte schade.*

Het verzekeren van bedrijfsschade of andere vormen van financiële gevolgschade (extra kosten zoals huisvestingskosten, huurderiving e.d.) is maatwerk. Vanwege deze reden is

hiervoor binnen de STABU-systematiek geen aparte Sectie opgenomen. Overigens zijn gevolgschadedekkingen zowel op doorlopende (aannemers)polissen als op losse projectpolissen te verzekeren.

2.5 AFSLUITEN VAN DE CAR-VERZEKERING

Voor het afsluiten van een CAR-verzekering dient men zich tijdig tot deskundigen op dit gebied te wenden. Verzekeringsmakelaars⁴ kunnen u adviseren bij het sluiten van een CAR-verzekering door onafhankelijk advies en ondersteuning bij maatwerk.

2.6 STABU EN DE CAR-VERZEKERING

In subparagraaf **00.03 VERZEKERINGEN** van de STABU-systematiek bevinden zich een aantal bepalingen ter zake van de CAR-verzekering die in het bestek opgenomen kunnen worden. Deze bepalingen kunnen grofweg worden onderscheiden in een tweetal typen.

Op de eerste plaats kent subparagraaf **00.03.10 VERZEKERINGEN DOOR DE AANNEMER** een drietal bepalingen waarin de opdrachtgever van de aannemer bedingt dat laatstgenoemde een CAR-verzekering afsluit ten behoeve van het door hem uit te voeren werk en eventueel ook ten behoeve van het werk van andere bij het werk betrokken aannemers. Dit laatste indien er sprake is van nevenaanneming.

Op de tweede plaats is in subparagraaf **00.03.40 VERZEKERINGEN DOOR OF NAMENS DE OPDRACHTGEVER** een bepaling opgenomen waarin bepaald is dat niet de aannemer maar de opdrachtgever de (CAR-)verzekering(en) afsluit of voor hem laat afsluiten. Deze bepaling heeft dus meer een informatieve functie. Door plaatsing van deze bepaling in het bestek wordt de aannemer er over geïnformeerd dat niet hij, doch de opdrachtgever zorg draagt voor de verzekering van het werk.

---

⁴ Zie hoofdstuk 1 Aanduidingen/begripsbepalingen

3 CAR-VERZEKERING DOOR DE AANNEMER

3.1 MATERIËLE SCHADE

Bepaling **00.03.10-01 CAR-VERZEKERING DOOR DE AANNEMER/SECTIES** is de bepaling waarin van de aannemer verlangd wordt dat deze zorg draagt voor de verzekering van het werk. In de bepaling worden tevens de eisen die de opdrachtgever aan de CAR-verzekering wenst te stellen omschreven. In de bepaling wordt uitdrukkelijk aangegeven dat de CAR-verzekering betrekking heeft op materiële schade. Een CAR-verzekering verzekert namelijk alleen tegen "materiële schade en/of verlies of vernietiging". Bij de totstandbrenging van een werk kan op alle mogelijke manieren schade ontstaan. Bijvoorbeeld als gevolg van storm, brand of diefstal. Bestaande eigendommen van de opdrachtgever kunnen door de uitvoering van het werk schade oplopen, ingezet hulpmaterieel kan schade oplopen en ook kan aan derden schade toegebracht worden. De CAR-verzekering, die beperkt is tot materiële schade, biedt alleen dekking indien er iets kapot is gegaan. De verzekering biedt bijvoorbeeld geen dekking indien blijkt dat er zich niet voorzienbare, kostenverhogende omstandigheden voordoen. Zo kan tijdens de uitvoering van het werk het plotseling noodzakelijk blijken dat er extra damwanden moeten worden geplaatst. Dergelijke omstandigheden worden niet gedekt binnen de CAR-verzekering, omdat er immers geen materiële schade is.

3.2 TERZIJDESTELLING VAN ARTIKEL 7:951 BW

Bepaling **00.03.10-01 CAR-VERZEKERING DOOR DE AANNEMER/SECTIES** geeft aan dat de verzekering moet worden afgesloten onder terzijdestelling van [artikel 7:951 BW](#). [Artikel 7:951 BW](#) stelt dat een verzekeraar niet gehouden is een schade te vergoeden indien schade, grofweg gesteld, aan de aard van de zaak zelf te wijten is. Denk bijvoorbeeld aan een fabricagefout die tijdens de uitvoering van het werk tot schade leidt. Contractueel terzijdestelling van deze bepaling heeft als gevolg dat hierop geen beroep worden gedaan.

3.3 GOEDKEURING VAN DE CAR-VERZEKERING

De opdrachtgever zal enig zicht willen hebben op de hoedanigheid van de verzekeraar die de CAR-verzekering aanbiedt en op de inhoud van de CAR-verzekering zelf. Niet ondenkbaar is dat de aannemer onbedoeld in zee gaat met een niet te goeder naam en faam bekend staande verzekeraar die een CAR-verzekering aanreikt die niet in

overeenstemming is met de eisen die ten aanzien hiervan in het bestek zijn gesteld.

Bepaling **00.03.10-01 CAR-VERZEKERING DOOR DE AANNEMER/SECTIES** bevat derhalve een tekst waarin aangegeven is dat de keuze van de verzekeraar en de inhoud van de polis de goedkeuring van de directie dan wel de opdrachtgever zelf behoeven. In veel gevallen kan verwacht worden dat de opdrachtgever de specifieke kundigheid mist om een verzekeraar en/of een CAR-verzekering te beoordelen. De beoordeling hiervan wordt dan ook in die gevallen aan de directie overgelaten die de vereiste kennis hieromtrent sneller kan vergaren (zie Bijlage 2 "Checklist beoordeling CAR offerte/polis").

Het is voor niet-specialisten soms lastig een beeld te vormen over de inhoudelijke kwaliteit van een CAR-verzekering. Specialisten zijn niet altijd onafhankelijk. In dat kader is het goed aansluiting te zoeken bij adviezen van onafhankelijk opererende makelaars in assurantiën of brancheorganisaties in de bouw, die soms zelfs een speciale verzekeringscommissie hebben die de kwaliteit van dekkingen beoordeelt.

3.4 DUUR VAN DE VERZEKERING

De CAR-verzekering is een verzekering tegen materiële schade die optreedt tijdens de uitvoeringsfase van een. Dit betekent dat de CAR-verzekering in principe een verzekerde termijn kent die loopt vanaf de aanvang van het werk tot en met de dag waarop het werk als opgeleverd wordt beschouwd. Vanaf dat moment dient de eigenaar van het uitgevoerde werk er in principe zorg voor te dragen dat dit voldoende verzekerd is. In het bestek kan echter voorgeschreven worden dat in aansluiting op de oplevering conform paragraaf 11 UAV 2012 een onderhoudstermijn intreedt. Gedurende de onderhoudstermijn zal de aannemer gebreken die zich aan het uitgevoerde werk voordoen herstellen. Ook gedurende deze termijn zal het werk moeten zijn verzekerd tegen brand en andere gevaren. De dekking op basis van de CAR-verzekering is in verband met de aard van de onderhoudstermijn echter beperkt (zie hoofdstuk 5.7 "Dekking tijdens de onderhoudstermijn").

Er zijn overigens wel mogelijkheden de dekking van de onderhoudstermijn langer te laten lopen dan de onderhoudstermijn zoals deze is vastgesteld in de overeenkomst tot aanneming van werk.

3.5 KREDIETWAARDIGHEID

Heden ten dage is het belangrijk om bij het afsluiten van financiële producten, in dit geval een CAR-verzekering, ervan op aan te kunnen dat de betreffende verzekeraar goed is voor zijn geld.

Kortom we hebben het hier over de kredietwaardigheid van de verzekeraar. In de praktijk is recentelijk gebleken dat de kredietwaardigheid van financiële instellingen niet altijd gegarandeerd is.

Derhalve is in de bepaling **00.03.10-01 CAR-VERZEKERING DOOR DE AANNEMER/SECTIES** de volgende schraptekst opgenomen:

"De kredietwaardigheid van de verzekeraar(s) dient gewaarborgd te zijn met minimaal een....."

In deze schraptekst kan een rating worden opgenomen waarvan onderstaand een aantal mogelijkheden worden weergegeven:

- *"A minus rating overeenkomstig Standard & Poor's";*
- *"A minus rating overeenkomstig Fitch";*
- *"A3 rating overeenkomstig Moody's"; of*
- *"A minus rating overeenkomstig Standard & Poor's of een vergelijkbare rating".*

Indien een hogere of lagere rating gewenst is kan de bestekschrijver dit zelf aangeven. In Bijlage 1 "Kredietratings" is een overzicht gegeven van de kredietratings die door de verscheidene kredietratingbureaus worden gehanteerd.

Hoewel het vragen van een rating geen absolute zekerheid biedt is het wel een belangrijke indicator of de verzekeraar solide genoeg is om in geval van schade aan de verplichtingen ten overstaan van de verzekerden te kunnen voldoen.

De reden om deze tekst als schraptekst aan te bieden met een vrij in te vullen rating heeft van doen met het publieke en private opdrachtgeverschap. Een private opdrachtgever is vrij om dergelijke eisen te stellen, maar een publieke opdrachtgever is (in principe) gehouden de beginselen van gelijke behandeling en non-discriminatie na te streven. Met andere woorden kan worden gezegd dat er geen partijen mogen worden uitgesloten zodat eerlijke concurrentie mogelijk blijft.

4 POLISRUBRIEKEN/SECTIES

Binnen een CAR-verzekering kunnen een aantal Secties (rubrieken) onderscheiden worden. Bepaling **00.03.10-01 CAR-VERZEKERING DOOR DE AANNEMER/SECTIES** van de STABU-systematiek kent hierin de volgende Secties (rubrieken):

- de Sectie Het Werk;
- de Sectie Aansprakelijkheid;
- de Sectie Eigendommen van de opdrachtgever;

Naast de in de STABU-systematiek opgenomen Secties kunnen ook de navolgende zaken binnen een CAR-verzekering worden meeverzekerd:

- hulpwerken (vaak als onderdeel van de Sectie Het Werk)
- de verzekering van persoonlijke eigendommen van de verzekerden en van personeel van de verzekerden;
- de verzekering van keten, loodsen, gereedschappen en hulpmaterieel.

De laatstgenoemde extra Secties worden niet aangeboden in de STABU-systematiek omdat het primair verzekeringsvormen betreffen die gericht zijn op de aannemer. Een voorbeeld hiervan is de verzekering van keten, loodsen, gereedschappen en hulpmateriaal. Veelal heeft de aannemer zelf al een (doorlopende) verzekering (gesloten) omdat deze keten, loodsen enz. naast het werk ook risico lopen in de opslag bij de aannemer.

Uitgaande van het vorenstaand gegeven voorbeeld van de verzekering van keten, loodsen, gereedschappen en hulpmaterieel, kan de bestekschrijver deze zogenoemde vrije Sectie door middel van gebruikmaking van de daarvoor bestemde schraptekst in bepaling **00.03.10-01 CAR-VERZEKERING DOOR DE AANNEMER/SECTIES** opnemen.

4.1 DE VERZEKERING VAN HET WERK (SECTIE)

Onder "het werk" kan worden verstaan "de te bouwen objecten, in aanbouw en/of gereed, alsmede alle bouwstoffen die voor de uitvoering van het werk bestemd zijn zodra zij zich op het werkterrein bevinden". Ook kunnen hieronder alle tijdelijke of permanente hulpwerken zoals steigers en bekistingen worden ondergebracht. De beschrijving van "het werk" is dus plaatsgebonden en houdt in die zin dus een beperking in. Bepaling **00.03.10-01 CAR-VERZEKERING DOOR DE AANNEMER/SECTIES** biedt een

schraptekst waarin opgenomen is dat "het in het bestek omschreven werk (inclusief meer-/minderwerk)" verzekerd moet worden.

Tevens kan aangegeven worden dat, "de door de opdrachtgever ter beschikking gestelde bouwstoffen", denk daarbij aan directieleveringen/of de "werken van derden" moeten worden verzekerd. Bij "werken van derden (als bedoeld in paragraaf 31 UAV 2012)" denken we aan nevenaanneming waarin meerdere aannemers ieder een deel van de uitvoering van een project aannemen. In beide gevallen dient in het bestek expliciet aangegeven te worden om welke directieleveringen en werken het gaat.

4.2 DE VERZEKERING VAN AANSPRAKELIJKHEID (SECTIE)

De Sectie Aansprakelijkheid regelt de geldelijke gevolgen van de aansprakelijkheid van de verzekerden tegenover derden en tegenover elkaar. In principe geldt ook hier alleen dekking bij schade door materiële beschadiging. Vermogensschade (van derden) wordt dus alleen gedekt als dit een gevolgschade is die voortvloeit uit materiële beschadiging. Onder vermogensschade, vervat in [artikel 6:96 BW](#), wordt verstaan zowel geleden verlies als gederfde winst alsmede de redelijke kosten:

- gemaakt ter voorkoming of beperking van dergelijke schade;
- ter vaststelling van schade en aansprakelijkheid;
- advocaat- en proceskosten.

Om te bewerkstelligen dat de verzekerden ten opzichte van elkaar verzekerd zijn tegen aansprakelijkheid dient in de polis bepaald te zijn dat de verzekerden en hun werknemers, ondergeschikten en personen voor wie de verzekerden aansprakelijk zijn, onderling en ten opzichte van elkaar als derden worden beschouwd.

Bepaling **00.03.10-01 CAR-VERZEKERING DOOR DE AANNEMER/SECTIES** beschikt hiertoe over een vaste tekst waarin, in het bovenstaande wordt voorzien.

In het algemeen kan gesteld worden dat wanneer een goede (aparte) algemene aansprakelijkheidsverzekering aanwezig is, waarbinnen met name alle bij de uitvoering van het werk betrokken partijen zijn meeverzekerd, op een CAR-verzekering dan meestal niet de Sectie Aansprakelijkheid hoeft te worden megedekt. Een afweging van de belangen "dubbele dekking" (zie ook hoofdstuk 10.1 "Samenloop") en "dubbele premiebetaling" kan soms echter nuttig zijn. Vooral als de opdrachtgever de CAR-verzekering afsluit, is het meedekken van de Sectie Aansprakelijkheid voor hem gewenst.

Het omgekeerde gaat echter niet op. Wordt de Sectie Aansprakelijkheid meegedeekt op de CAR-verzekering van de opdrachtgever, dan kan de (algemene) aansprakelijkheidsverzekering van de aannemer niet opgezegd worden omdat de CAR-verzekering - ook met betrekking tot de Sectie Aansprakelijkheid - tijd- en werkterreingebonden is. Dit impliceert onder meer dat een Sectie Aansprakelijkheid op een CAR-verzekering geen dekking geeft voor buiten het werkterrein (op kantoor bijvoorbeeld) aan derden toegebrachte schade, terwijl er op de CAR-verzekering uiteraard ook geen productaansprakelijkheid is, daar de CAR-verzekering in principe eindigt bij oplevering van het werk.

Tenslotte is letsel van de bij de uitvoering van het werk betrokken partijen vaak beperkt of niet gedekt op een Sectie Aansprakelijkheid op de CAR-verzekering. Allemaal redenen om de algemene aansprakelijkheidsverzekering dus te handhaven als gekozen wordt voor de Sectie Aansprakelijkheid in de CAR. In de praktijk wordt vanwege eenvoud en efficiency dan ook vaak gekozen voor de weg via de doorlopende algemene aansprakelijkheids- en CAR-verzekering van de aannemer. Vanwege het veelal doorlopende karakter van de algemene aansprakelijkheidsverzekering - reeds al bestaand/afgesloten naast het werk - wordt in de STABU-systematiek geen bepaling geboden om dit in het bestek te regelen.

4.3 DE VERZEKERING VAN EIGENDOMMEN VAN DE OPDRACHTGEVER

Eigendommen van de opdrachtgever zijn niet verzekerd onder de Sectie "Het Werk", omdat met "het werk" het te bouwen object wordt bedoeld. Ze vallen ook niet zonder meer onder de Sectie Aansprakelijkheid. In de Sectie Aansprakelijkheid is vaak een uitsluiting opgenomen ten aanzien van de goederen die verzekerde ter bewerking of in bewaring en/of beheer onder zich heeft (de zogenaamde opzichtclausule).

De opzichtclausule onder een aansprakelijkheidsverzekering sluit uit: schade aan materialen welke op het moment van beschadigd raken voor reparatie, onderhoud, revisie of ter bewerking of bewaring aan de mede-verzekerde(n) waren toevertrouwd.

Ter illustratie een tweetal praktijk voorbeelden:

- 1) indien een aannemer een gebouw volledig moet renoveren en bij het verwijderen van een pleisterlaag van een wand/muur, de onderliggende wand/muur

B O U W B R E E D I N F O R M A T I E S Y S T E E M
beschadigd, zal de schade aan de onliggende wand/muur op grond van de
opzichtclausule ter discussie worden gesteld;

- 2) indien een aannemer ten tijde van onderhoudswerkzaamheden een CV-installatie beschadigt, dan zal eveneens de opzichtclausule hierop van toepassing zijn. De aannemer had de installatie op het moment van beschadigd raken ter bewerking onder zich oftewel deze was in het kader van de onderhoudswerkzaamheden aan hem toevertrouwd.

Bovendien kan het voorkomen dat de opdrachtgever de schade veroorzaakt heeft. Hij kan zichzelf immers niet als eigenaar van de goederen aansprakelijk stellen. Het voeren van schuldvraagdiscussies is evenmin in het belang van een goede voortgang van de uitvoering van het werk. Wil men het risico van materiële schade aan bestaande eigendommen, welke is veroorzaakt door omstandigheden die met de uitvoering van het werk verband houden, verzekeren dan geschiedt dit onder de Sectie Eigendommen van de opdrachtgever. Hoewel het gebruikelijk is te spreken over *bestaande* eigendommen, is het met name bij deelopleveringen of in de onderhoudstermijn van belang dat ook later op de werkterrein aangekomen eigendommen van de opdrachtgever onder de dekking van de CAR-verzekering vallen. Gecontroleerd moet worden of deze sectie is uitgebreid met dekking van schade aan andere eigendommen welke deel uitmaken van het werk en andere eigendommen waarvoor een opdrachtgever aansprakelijk is (uiteraard voor zover niet reeds in de Sectie Het Werk meegedeckt). Dit is vooral van belang bij aanbouw, renovatie en verbouw, maar ook indien meer aannemers op een project werkzaam zijn en de desbetreffende werken niet gelijktijdig worden opgeleverd. Door het expliciet meedekken van eigendommen, die verzekerde onder zijn zich of in bewerking heeft, wordt voorzien in de "leemte" die ontstaat door de uitsluiting hiervoor in de aansprakelijkheidsverzekering.

4.4 DE VERZEKERING VAN PERSOONLIJKE EIGENDOMMEN VAN VERZEKERDEN EN VAN PERSONEEL VAN VERZEKERDEN

Desgewenst kunnen binnen de CAR-verzekering de persoonlijke eigendommen (exclusief geld en waarde papieren) van hen die bij de uitvoering van het werk betrokken zijn verzekerd worden. Persoonlijke eigendommen maken geen deel uit van "het werk" als zodanig.

4.5 DE VERZEKERING VAN KETEN, LOODSEN, GEREEDSCHAPPEN EN HULPMATERIEEL

Schade aan het hulpmaterieel, keten, loodsen, klein materieel en gereedschap kan veelal apart worden meeverzekerd. Uitgesloten is altijd schade aan varende en drijvende materieel, draglines, kranen, bulldozers en andere WAM-plichtig mechanisch voortbewogen transportmiddelen/werktuigen. Hier dient zo nodig een aparte cascoverzekering voor afgesloten te worden. Ook waardepapieren zijn niet gedekt.

5 OVERIGE BEPALINGEN BIJ CAR-VERZEKERING DOOR DE AANNEMER

In het voorgaande hoofdstuk is bepaling **00.03.10-01 CAR-VERZEKERING DOOR DE AANNEMER/SECTIES** aan de orde gesteld. In dit hoofdstuk worden de overige bepalingen, welke bestaan uit vaste en schrapteksten, behandeld.

5.1 CAR-VERZEKERING DOOR DERDEN

Voor (deel)projecten oftewel waar met nevenaannemers (onderaannemers) wordt gewerkt, verdient het aanbeveling dat een CAR-verzekering voor alle betrokkenen door één partij wordt afgesloten voor het totale project. Dit voorkomt dat toch schuldvraagdiscussies ontstaan tussen de (verzekeraars) van de verschillende nevenaannemers. Dit kan door een projectpolis voor het gehele werk af te sluiten of door de nevenaannemers mee te verzekeren op de CAR-verzekering van de aannemer met de hoogste aanneemsom (veelal de bouwkundig aannemer).

Indien de opdrachtgever bedingt dat in geval van nevenaanneming een van de nevenaannemers ook het werk van de andere nevenaannemers onder zijn CAR-verzekering onderbrengt, dan worden deze nevenaannemers middels bepaling **00.03.40-01 CAR-VERZEKERING DOOR OF NAMENS DE OPDRACHTGEVER** hierover geïnformeerd. Het werk dat zij uitvoeren zal dan voor zover het de verzekering betreft, bij een andere aannemer wordt ondergebracht. De nevenaannemers ontvangen van de opdrachtgever bescheiden (polis) waaruit het bestaan en de inhoud van de verzekering blijkt.

Indien er sprake is van werken van derden (als bedoeld in paragraaf 31 UAV 2012), dan dient dit expliciet in het bestek te worden vermeld. Eventuele wijzigingen moeten ten spoedigste worden doorgegeven.

5.2 OPZEGGING VERZEKERING WEGENS WANBETALING

Niet uitgesloten is dat de verzekeraar een polis opzegt omdat wordt nagelaten om de verschuldigde premie te voldoen. Door gebruik van bepaling **00.03.10-02 PARTIJEN/DEKKING/BEWIJSSTUK/OPZEGGING** wordt het risico vermeden dat het werk op een gegeven moment onverzekerd is. De bepaling behelst de verplichting van de aannemer om te bedingen dat de betrokken verzekeraar, makelaar of tussenpersoon in geval van opzegging van de verzekering de opdrachtgever hiervan schriftelijk op de hoogte brengt. De opdrachtgever heeft vervolgens het recht om, indien de verzekering is opgezegd, op kosten van de aannemer een nieuwe verzekering af te sluiten.

5.3 BEWIJSSTUK VERZEKERING

Bepaling **00.03.10-02 PARTIJEN/DEKKING/BEWIJSSTUK/OPZEGGING** bevat de tekst aangaande het overleggen van een bewijsstuk van de CAR-verzekering aan de opdrachtgever of aan de directie. De aannemer die ingevolge het bestek risico's van de opdrachtgever en directie onder zijn verzekeringen met betrekking tot het werk moet laten meedekken, dient vanzelfsprekend aan te tonen dat de verzekering inderdaad is gesloten en wordt in stand gehouden door tijdige premiebetaling, alsmede dat de verzekering strookt met hetgeen daarover in het bestek is bepaald. Dit vergt overlegging van in de verzekeringsbranche gebruikelijke bescheiden en van betalingsbewijzen. Opgemerkt zij dat, ook al spreekt de UAV 2012 zich daar niet over uit, eveneens bescheiden zullen moeten worden overlegd ten blijke van correcte melding, behandeling en afwikkeling van verzekerde schadegevallen. De aannemer moet er dus attent op zijn om de bedoelde bescheiden tijdig te verstrekken of, als de verzekering door de opdrachtgever is aangegaan, aan hem te laten verstrekken.

5.4 DUUR VAN DE VERZEKERING BIJ OPLEVERING IN DELEN

Paragraaf 1, lid 2 van de UAV 2012 luidt als volgt:

"Indien in het bestek een afzonderlijke termijn is gesteld, binnen welke een deel van het werk moet worden opgeleverd, wordt voor de toepassing van de §§ 6, vierde lid, 8, 8a, 9, 10, 11, 12, 42 en 44 dat deel als een afzonderlijk werk aangemerkt."

Specifieke onderdelen van het werk kunnen van invloed zijn op de duur en de omvang van de verzekering. Te denken is aan de uitgestelde oplevering van schilderwerk en beplantingswerk. Bepaling **00.03.10-03 CAR-VERZEKERING DUUR BIJ OPLEVERING IN DELEN** regelt de dekking in de situatie zoals vervat in paragraaf 1, lid 2 van de UAV 2012.

5.5 HET EIGEN RISICO

Een CAR-verzekering kent normaliter een eigen risico dat kan variëren per polis en per soort schade. Voor het midden- en kleinbedrijf geldt vaak een lager eigen risico. Een hoger eigen risico voorkomt de tijdrovende behandeling van kleine schadegevallen en biedt bovendien verzekeraars het voordeel dat de verzekerden zelf belang bij de zaak houden. Overigens kan de verzekeringnemer⁵ doorgaans zelf kiezen voor een hoger of lager eigen risico. Daarnaast is het mogelijk dat de verzekeraar op basis van het schadeverloop een of meer eigen risicobedragen kan aanpassen. Deze aanpassing kan ook betrekking hebben op een of meer schadeoorzaken zoals storm of diefstal/vandalisme/brandstichting. De juiste redactie van de clausule voor eigen risico in de polis, is te vinden in bepaling **00.03.10-01 CAR-VERZEKERING DOOR DE AANNEMER/SECTIES**, waarin per Sectie met een schraptekst het eigen risico kan worden aangegeven welke als volgt luidt:

"met een eigen risico per evenement/gebeurtenis van:

\- 1.250 Euro. \- 2.500 Euro. \ 5.000 Euro. \....."

In voornoemde schraptekst zijn een drietal richtbedragen gegeven die kunnen worden gekozen of er kan op de lege schraptekst⁶ een ander bedrag aan eigen risico worden vermeld (zie hoofdstuk 8.2 "Richtbedragen").

In aansluiting op de juiste redactie is in bepaling **00.03.10-02 PARTIJEN/DEKKING/BEWIJSSTUK/OPZEGGING** de volgende tekst opgenomen met betrekking tot het eigen risico:

---

⁵ Zie hoofdstuk 1 Aanduidingen/begripsbepalingen

⁶ Zie hoofdstuk 1 Aanduidingen/begripsbepalingen

"De eigen risico's gelden per evenement/gebeurtenis of reeks van evenementen/gebeurtenissen voortvloeiende uit dezelfde oorzaak en cumuleren niet."

Andere (weinig voorkomende) constructies voor het eigen risico zijn bijvoorbeeld: eigen risico in procenten van het schadebedrag (het verdient aanbeveling hierbij een maximum eigen risico af te spreken). Soms gelden verhoogde eigen risico's voor bepaalde schadeoorzaken, zoals storm, diefstal etc.

Ter zake van het eigen risico is binnen bepaling **00.03.10-02**

PARTIJEN/DEKKING/BEWIJSSTUK/OPZEGGING bepaald dat indien in de CAR-verzekering een eigen risico is opgenomen, dit eigen risico voor rekening van de partij komt van de voor de schade verantwoordelijke partij of anders de partij die voor het werk verantwoordelijk is. De verzekeraar zal immers in geval van een schade die gedekt is binnen de CAR-verzekering de verzekeringspenningen onder aftrek van het eigen risico uitkeren. Partijen zullen aan de hand van de feiten en overeenkomsten moeten vaststellen wie het bedrag ter grootte van het eigen risico moet bijdragen opdat de opgetreden schade geheel wordt gedekt.

5.6 OMZETBELASTING (BTW)

Het onder de Sectie Het Werk van de polis verzekerde bedrag is altijd exclusief BTW. De aannemer zal na herstel van niet voor zijn rekening komende schade aan het werk, bijvoorbeeld ingeval van schade door een overmacht situatie, voor het door de verzekeraars aan opdrachtgever uit te keren bedrag ten name van de opdrachtgever rekeningen moeten indienen, waarover door hem omzetbelasting verschuldigd is. Ingeval deze omzetbelasting niet fiscaal verrekenbaar is, is deze als een deel van de schade aan te merken en dient deze zowel in de schade-uitkering van de verzekeraar als ook in de verzekerde som begrepen te worden (zie hoofdstuk 10.4 "Schadepeningen aan de opdrachtgever").

5.7 DEKKING TIJDENS DE ONDERHOUDSTERMIJN

Naast de in hoofdstuk 2.4 genoemde uitsluitingen kent de CAR-verzekering een beperking en wel ten aanzien van de schade aan het werk die tijdens de onderhoudstermijn ontstaat.

Tijdens de onderhoudstermijn is namelijk alleen nog verzekerd schade en/of verlies of vernietiging van het werk:

- ten gevolge van de door de verzekerde aannemers verrichte werkzaamheden, welke voortvloeien uit de verplichtingen in de onderhoudstermijn conform het bestek;
- die zich openbaart na de dag van oplevering, dus tijdens de onderhoudstermijn, maar een gevolg is van een oorzaak gelegen voor de oplevering.

5.7.1 EXTENDED MAINTENANCE

Het is van belang om er voor zorg te dragen dat de dekking gedurende de onderhoudstermijn naar behoren is geregeld in het bestek. De mogelijkheid daartoe wordt geboden door middel van de bepaling **00.03.10-02**

PARTIJEN/DEKKING/BEWIJSSTUK/OPZEGGING, waar een toevoeging is gedaan in de vorm van een tweetal schrapteksten. Deze schrapteksten luiden als volgt:

- **schraptekst 1:** *"in de uitvoeringsduur van het werk op het werkterrein (extended maintenance)"*
en (keuze maken uit één van beide schrapteksten)
- **schraptekst 2:** *"voor de dag van oplevering (full guarantee maintenance)".*

Toelichting schraptekst 1 extended maintenance

Gedurende deze vorm van een onderhoudstermijn, bestaat dekking voor materiële schade:

- die door de aannemer wordt veroorzaakt tijdens het uitvoeren van werkzaamheden na de formele oplevering (paragraaf 10 UAV 2012) doch welke nog wel voortvloeien uit het oorspronkelijke bestek, zoals het wegwerken van restpunten (paragraaf 9 lid 7 UAV 2012); en
- welke ontstaat in de onderhoudstermijn maar het gevolg is van een oorzaak die ligt in de uitvoeringsduur en op het werkterrein (materiële schade door fouten in de uitvoering zijn wel verzekerd, materiële schade door ontwerpfouten echter niet)

Ter illustratie een voorbeeld: een aannemer verwerkt te weinig staal in een betonconstructie. In de onderhoudstermijn leidt dit tot een instorting. Deze schade is

onder de extended maintenance dekking verzekerd omdat de oorzaak van de schade in de uitvoeringsduur en op het werkterrein gelegen is.

Indien het gebrek aan staal in de betonconstructie zou voortvloeien uit een ontwerpfout bestaat er geen dekking voor de herstelkosten. De oorzaak van de schade is namelijk niet gelegen in de uitvoeringsduur op het werkterrein, maar in de ontwerpfase (toerekenbare fout van de adviseur (constructeur)).

5.7.2 FULL GUARANTEE MAINTENANCE

Toelichting schraptekst 2 full guarantee maintenance

Gedurende deze vorm van een onderhoudstermijn, bestaat er dekking voor materiële schade:

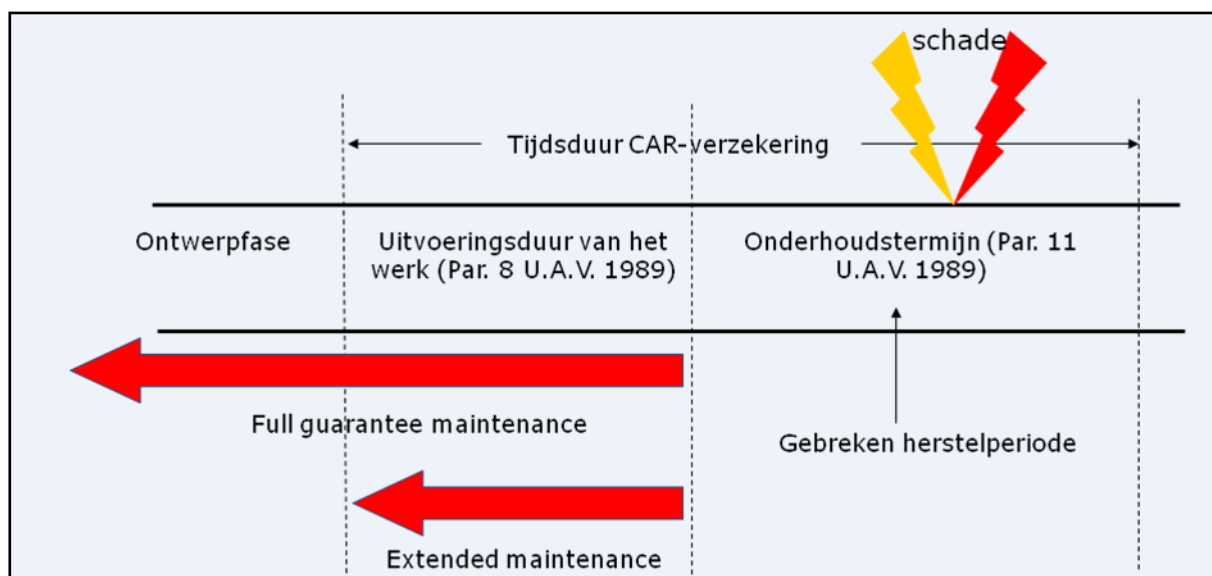
- die door de aannemer wordt veroorzaakt tijdens het uitvoeren van werkzaamheden na de formele oplevering (paragraaf 10 UAV 2012) doch welke nog wel voortvloeien uit het oorspronkelijke bestek, zoals het wegwerken van restpunten (paragraaf 9 lid 7 UAV 2012); en
- welke ontstaat in de onderhoudstermijn maar het gevolg is van een oorzaak die ligt voor het ingaan van de onderhoudstermijn (ontwerpfouten zijn als oorzaak van materiële schade nu dus ook meeverzekerd, evenals uitvoerings- en bouwstoffouten).

Uitgaande van het eerder gegeven voorbeeld, instorting van de betonconstructie door een ontwerpfout van de adviseur (constructeur), is er dus wel sprake van polisdekking. Dit, omdat bij een full guarantee maintenance dekking de vraag relevant is of de oorzaak van de schade gelegen is, voor het ingaan van de onderhoudstermijn. Bij een ontwerpfout is dit dus het geval.

In hoofdstuk 2.3.2 "De Nieuwe Regeling" wordt de toelichting op artikel 14 lid 7 van DNR 2011 weergegeven. Met de keuze voor schraptekst 2 wordt voldaan aan de CAR-verzekeringsdekking zoals deze wordt verlangd in DNR 2011.

Ter verduidelijking van de te kiezen CAR-verzekeringsdekking gedurende de onderhoudstermijn - extended of full guarantee maintenance - is onderstaand een tijdsbalk weergegeven. In deze tijdsbalk wordt logischerwijs uitgegaan van schade die ontstaat gedurende de onderhoudstermijn.

Figuur 1 Extended maintenance & full guarantee maintenance

Het is vaak mogelijk om de duur van de dekking tijdens de onderhoudstermijn langer te maken dan de duur van de onderhoudstermijn welke is overeengekomen in het bestek (indien gewenst voornoemde verlengingsmogelijkheid in de polis regelen). Het verdient aanbeveling om met de verzekeringsmakelaar/tussenpersoon te bespreken welke dekking voor de onderhoudstermijn het meest effectief is. Niet altijd automatisch verzekerd in de onderhoudstermijn zijn die handelingen welke ingevolge het bestek vóór de oplevering verricht hadden moeten worden, maar die naar de onderhoudstermijn zijn verschoven (nog niet gereed werk of uitgesteld werk). Daar dit uitgesteld werk nogal eens voorkomt, is het in zo'n geval noodzakelijk de verzekeraars hiervan tijdig op de hoogte te stellen. Eventueel aan de hand van het proces-verbaal van oplevering. Indien de opdrachtgever het risico na oplevering dan wel ingebruikname wil verzekeren, dient hij tijdig de door hem gewenste verzekeringen (brand, storm, waterschade, machinebreuk, bedrijfsschade en aansprakelijkheid) af te sluiten.

LET OP: Het is voorts van groot belang de opdrachtgever er nadrukkelijk en tijdig op te wijzen, dat bij ingebruikneming vóór de oplevering de verzekeringsdekking van in gebruik genomen onderdelen veelal wegvalt of wordt beperkt.

6 WIE ZIJN ER BETROKKEN BIJ DE CAR-VERZEKERING?

6.1 CAR-VERZEKERING VOOR HET WERK

Indien men bij de totstandkoming van een werk wordt betrokken, dient men na te gaan of reeds door één of meer betrokken partijen een doorlopende CAR-verzekering is afgesloten. De volgende situaties zijn mogelijk.

Situatie 1:

Er bestaat reeds een CAR-verzekering voor het werk, bijvoorbeeld aangegaan door of namens de opdrachtgever. Het is dan raadzaam om door een deskundige partij te laten nagaan of deze CAR-verzekering voldoet aan de gestelde eisen en het eigen wenspakket. Ontbrekende componenten moeten zo mogelijk aanvullend verzekerd worden op de bestaande eigen polis. Alle onderdelen van het werk en alle betrokken partijen moeten zijn meeverzekerd.

Indien dit niet mogelijk is, kan het noodzakelijk zijn voor het ontbrekende een afzonderlijke verzekering af te sluiten.

Situatie 2:

Er bestaat geen CAR-verzekering voor het werk.

- speciaal voor architecten en adviseurs geldt dat zij in hun leveringsvoorwaarden (DNR 2005 en DNR 2011) van aansprakelijkheid uitsluiten schade die gedekt is onder een gebruikelijke CAR- of vergelijkbare verzekering.
- indien de opdrachtgever zelf geen (CAR-)verzekering afsluit, kan overeengekomen worden dat de aannemer voor zijn deel van het project (of ook voor het deel van anderen) een CAR-verzekering afsluit met als medeverzekerden de opdrachtgever, architect, adviseur en alle overige betrokken partijen.

6.2 DE VERZEKERDEN

Als medeverzekerden gelden naast de aannemer ook minimaal de opdrachtgever, de architect(en), adviseur(s), de directie, de onderaannemer(s) en de derden als bedoeld in paragraaf 31 UAV 2012 (nutsbedrijven/nevenaannemers). Daarmee wordt voorkomen dat CAR-verzekeraars op deze partijen verhaal kunnen plegen. De vraag omtrent wie een bepaalde schade dient te vergoeden speelt minder uitdrukkelijk indien de bij het werk

betrokken partijen zich onder een en dezelfde verzekering hebben geschaard vooropgesteld uiteraard dat een opgetreden schade door de CAR-verzekering gedekt is. In bepaling **00.03.10-02 PARTIJEN/DEKKing/BEWIJSSTUK/OPZEGGING** kan aangegeven worden wie als mede-verzekerden op grond van de CAR-verzekering moeten gelden. Onderscheid dient overigens gemaakt te worden tussen de begrippen verzekeringnemer en de mede-verzekerden. De verzekeringnemer is degene die de verzekering afsluit en de mede-verzekerden zijn degenen die op grond van de polis verzekerd zijn. De verzekeringnemer zal in het normale geval ook verzekerd zijn en wordt dan aangeduid met "hoofdverzekerde". Werkzaamheden van onderaannemers dienen wel verzekerd te worden, echter de opdrachtgever heeft er geen direct belang bij te eisen dat onderaannemers als mede-verzekerden worden opgenomen.

7 VERZEKERING DOOR OF NAMENS OPDRACHTGEVER

In paragraaf 43b lid 2 van de UAV 2012 staat:

"Indien door de opdrachtgever verzekeringen in verband met het werk zijn aangegaan of zullen worden aangegaan, worden de condities en bepalingen daarvan aan het bestek gehecht en zorgt de opdrachtgever ervoor dat de aannemer ten spoedigste schriftelijk bewijs van het bestaan en de inhoud van vorenbedoelde verzekeringen ontvangt".

Middels bepaling **00.03.40-01 CAR-VERZEKERING DOOR OF NAMENS OPDRACHTGEVER** kan in het bestek aangegeven worden dat de opdrachtgever zorg draagt voor de verzekering van het werk. Op grond van de UAV 2012 dient de opdrachtgever in dit geval de condities en de bepalingen waaronder de verzekering wordt afgesloten bij het bestek te voegen. In het "OVERZICHT BIJLAGEN" dat onder "Voorbladen/Bijlagen" in de STABU-systematiek wordt aangetroffen kan worden vermeld dat de condities en bepalingen van de CAR-verzekering als bijlage bij het bestek gevoegd zijn.

Afwegingen die een rol kunnen spelen bij de beslissing van de opdrachtgever om zelf (door of namens de opdrachtgever) c.q. door de aannemer een CAR-verzekering af te laten sluiten zijn onder meer:

- transparantie/opslagen inzake kosten die aan de CAR-verzekering verbonden zijn tegenover het feit dat het eenmalig sluiten van een "projectpolis" (CAR-

B O U W B R E E D I N F O R M A T I E S Y S T E E M
verzekering) door de opdrachtgever duurder kan zijn dan aansluiten op een doorlopende CAR-verzekering van de aannemer. Daarnaast berekent de aannemer de premie door voor het verzekeren van zijn aannemersmaterieel en het verschil-in-condities met zijn doorlopende CAR-verzekering die veelal een ruime en aansluitende dekking biedt;

- de kwaliteit van de dekking is sterk afhankelijk van de deskundigheid van verzekeringsmakelaar. De Bouwend Nederland-aannemers-polis biedt de zekerheid van een onafhankelijk kwaliteitskeurmerk;
- het beter zicht hebben op het zich voordoen van een schadegeval tegenover de extra tijdsbelasting die het afhandelen van schaden van de mede-verzekerden zoals de aannemer met zich meebrengt;
- bij een projectpolis staat de premie voor de duur van het gehele project vast, bij een doorlopende verzekering kan de premie jaarlijks wijzigen (maar dat kan de aannemer veelal niet meer doorbereken aan de opdrachtgever). Keerzijde is dat projectpolissen – anders dan doorlopende aannemerspolissen - vaak beperkingen kennen inzake belangrijke wijzigingen in de uitvoering van het werk;
- het in handen krijgen van de schadepenningen. Al naar gelang van het vorderen van het herstel keert de opdrachtgever aan de aannemer uit. De opdrachtgever voorkomt daarmee dat de schadepenningen eventueel in een failliete boedel verdwijnen. Dit kan echter ook geregeld worden met een schadepenningen-clausule op de aannemerspolis.
- De opdrachtgever is vaak bevreesd om met een claim te blijven zitten als de door hem geregelde CAR-verzekering aan de aannemer geen/onvoldoende dekking blijkt te bieden.
- Het is aan te bevelen dat het project op dezelfde CAR-verzekering wordt gesloten, dit kan door als opdrachtgever de CAR te verzorgen, maar ook door nevenaannemers mee te verzekeren op de polis van de aannemer.

8 CAR-VERZEKERING PER PROJECT

8.1 VERZEKERD(E) TERMIJN/BEDRAG/SOM

De voorwaarden waaronder de verzekering moet worden afgesloten dienen vóór de inschrijving of gunning bekend te zijn. De CAR-verzekering per project moet zijn afgesloten voordat de aannemer(s) daadwerkelijk met zijn/hun werkzaamheden begin(t)(en) en moet doorlopen tot aan het einde van de onderhoudstermijn. Gedurende

de onderhoudstermijn geldt een beperkte dekking. Bijzondere aandacht hiervoor is gewenst. Als voorlopig verzekerd bedrag moet worden opgenomen het totaal van:

- aannemingsom(men);
- waarde van de werken buiten het bestek voor zover ze deel gaan uitmaken van het project en voor zover ze meeverzekerd moeten worden;
- waarde van de door opdrachtgever ter beschikking te stellen bouwstoffen, de zogenaamde directieleveringen (grondaankoop valt vanzelfsprekend daarbuiten);
- honoraria en kosten van architecten en adviseurs;
- omzetbelasting, echter alleen voor zover deze niet van de fiscus kan worden teruggevorderd (zie hoofdstuk 5.6 "Omzetbelasting (BTW)").

Alle opgesomde bedragen zijn van belang omdat deze onderdeel zijn van een eventuele schade. De architect zal bijvoorbeeld ook weer werkzaamheden verrichten ingeval van schade, die door verzekeraars gehonoreerd moeten worden. De werkelijke verzekerde som wordt veelal bepaald door "de definitieve eindwaarde" van het project, zoals in de polis wordt vermeld. Indien echter de definitieve eindwaarde hoger dan 130% van de voorlopig verzekerde som zou blijken te zijn, wordt voor de werkelijk verzekerde som deze 130% grens aangehouden en is men in feite onderverzekerd. Het is dus van groot belang tijdens de uitvoering van het werk periodiek na te gaan of de in de polis vermelde verzekerde som nog voldoende geacht kan worden (denk aan wijzigingen in het werk, loon- en prijsstijgingen e.d.). De "definitieve eindwaarde" is niet gelijk aan de kosten van reconstructie indien het werk in het zicht van de voltooiing totaal verloren zou gaan (geldontwaarding en prijsstijgingen). Indien de verzekering op basis van reconstructiewaarde wordt gewenst dan moet dat uitdrukkelijk in de polis worden vermeld en het verzekerde bedrag daarop worden afgestemd. Indien de opdrachtgever het werk vóór de oplevering geheel of gedeeltelijk in gebruik neemt, dient men met de makelaar te overleggen op welke wijze deze wijziging van het risico het beste kan worden gedekt. In de polis moet een clause zijn opgenomen op basis waarvan de verzekering - indien het werk niet op de vastgestelde datum wordt opgeleverd - kan worden verlengd.

8.2 RICHTBEDRAGEN

Als richtlijn voor het opgeven van de verzekerde som worden er bij twee Secties (Sectie Aansprakelijkheid en Sectie Eigendommen van de opdrachtgever) in bepaling **00.03.10-01 CAR-VERZEKERING DOOR DE AANNEMER/SECTIES** schrapteksten aangeboden

waarin richtbedragen zijn opgenomen met betrekking tot de hoogte van de te verzekeren som per evenement/gebeurtenis en de hoogte van het eigen risico per evenement/gebeurtenis.

Dit zijn de meest gangbare bedragen, echter ieder project is specifiek en daarom kan er uiteraard ook een ander (zelf te bepalen) bedrag worden ingevuld middels de daarvoor bestemde lege schrapteksten.

8.3 PREMIE

De CAR-verzekering is een projectverzekering. De overeengekomen premie is verschuldigd over de uitvoeringsduur (plus onderhoudstermijn, indien verzekerd). Aanbevolen wordt om de uitvoeringsduur ruim te nemen en er voor te zorgen dat in de polis een verlengingsmogelijkheid aanwezig is. De premie wordt in eerste instantie berekend over de voorlopig verzekerde som. Zodra de definitieve eindwaarde bekend is, wordt de definitieve premie berekend. Bedraagt de definitieve eindwaarde meer dan 130% van de voorlopig verzekerde som, dan hebben verzekeraars het recht een premieverbetering in rekening te brengen. In dat geval blijft echter het maximum door verzekeraars uit te keren bedrag 130% van het oorspronkelijk in de polis genoemde verzekerde bedrag, tenzij tijdig was bijverzekerd. Bedraagt de definitieve eindwaarde minder dan 100% van de voorlopig verzekerde som, dan zullen verzekeraars restitutie van premie verlenen op basis van het overeengekomen premiepercentage over het mindere, doch ten hoogste over 30% van de voorlopig verzekerde som.

Bij grote projecten, waar de op de hierboven genoemde wijze samengestelde verzekerde som tot een aanzienlijk bedrag kan oplopen, kan men - vooral indien het onwaarschijnlijk is dat door een gebeurtenis (schade-oorzaak) het gehele werk vergaat - overwegen om, ter besparing van de premie, in plaats van de waarde van het werk, het bedrag van de maximum te verwachten schade te verzekeren als een premier risque op het gehele werk. In geval van schade wordt dan onder aftrek van het eigen risico de schade uitgekeerd tot een maximum van het overeengekomen verzekerde bedrag. Welke van de hierboven genoemde twee methoden - het verzekeren van de totaalwaarde van het werk dan wel premier risque - de voorkeur verdient, hangt van de omstandigheden af.

Aanbevolen kan slechts worden om de door verzekeringsspecialist uitgebrachte offertes, met de daarin verweven risico's, zeer goed tegen elkaar af te wegen. Hierbij wordt opgemerkt dat een premier risque-dekking slechts acceptabel is indien het verzekerde bedrag voldoende hoog is om de grootst denkbare schade te betalen. Bij een

kantoorpand zal de maximale schade wel nagenoeg 100% kunnen bedragen; bij de bouw van een groot aantal vrijstaande woningen ligt de maximale schade uiteraard een dimensie lager.

8.4 WIJZIGINGEN

De verzekerde heeft een mededelingsplicht bij risicowijziging onder een projectpolis (niet onder een doorlopende CAR-verzekering). Indien na het afsluiten van de CAR-verzekering bestekwijzigingen plaatsvinden, welke een verandering van het risicovoer de verzekeraars met zich meebrengen, dienen deze aan verzekeraars te worden gemeld, daar overeenkomstig de veelal in de polis opgenomen clausules de verzekeraars het recht toekennen om de premie en/of condities - eventueel en redelijkerwijze - te herzien. Het wordt in het algemeen onaanvaardbaar geacht dat verzekeraars van de gelegenheid gebruik maken om ook de overige condities te herzien.

9 DOORLOPENDE CAR-VERZEKERING

9.1 VERZEKERDE PERIODE/BEDRAGEN

Naast de CAR-verzekering per project wordt vaak een zogenaamde doorlopende CAR-verzekering afgesloten. Dit kan zowel door de aannemer als door de opdrachtgever gebeuren. Het "doorlopende" houdt in dat de verzekering niet meer per project/werk wordt afgesloten, maar per verzekeringsperiode (meestal 1 jaar). In deze periode zijn dan alle projecten binnen het raamwerk van de polis automatisch verzekerd. Wel moet er bij het aangaan of oversluiten van een doorlopende CAR-verzekering op gelet worden of de zogenaamde inloop (in casu in aanbouw zijnde werken, of werken waarvan de onderhoudsperiode nog loopt) megedekt moet worden. Dit meedekken kan meestal tegen een geringe eenmalige premie gebeuren, na opgave van de betreffende werken. Aan de verzekerde uitvoeringsduur per werk worden limieten gesteld. Gebruikelijk is een maximaal verzekerde uitvoeringsduur van 3 jaar, aangevuld met een maximale onderhoudstermijn van bijvoorbeeld 12, 24, 36 of soms zelfs 60 maanden. Ook ten aanzien van de verzekerde bedragen per gebeurtenis worden per sectie maxima gesteld.

9.2 PREMIE

De premie wordt gerelateerd aan de totale omzet van de verzekerde in de betreffende verzekerde periode. De premie kan worden vastgesteld als een zogenaamde "door één premie"; dit betekent dat voor alle verzekerde projecten (of het nu het bouwen van een woning of een school betreft) een zelfde premiepromillage betaald moet worden. Ook komt het voor dat er premiedifferentiaties zijn voor bijvoorbeeld woningbouw, utiliteitsbouw en natte bouw. In al deze gevallen wordt aan het begin van de verzekerde periode een voorschotpremie betaald op basis van de te verwachten omzet. Na afloop van de periode wordt bij het bekend zijn van de werkelijke omzet de definitieve premie vastgesteld, waarna verrekening plaatsvindt.

9.3 ALGEMENE ASPECTEN

Het opsturen van bestekken met bijbehorende tekeningen en dergelijke en het doorgeven van wijzigingen is in den regel niet meer nodig. Wel is het bijvoorbeeld ingeval van heien of het slaan van een damwand raadzaam van tevoren zeer goed vast te leggen (via op datum geregistreerde foto's, deurwaardersexploot of iets dergelijks) hoe de toestand van de naaste omgeving (inclusief grondwaterstoestand) is. In een aantal

gevallen is het raadzaam deze "vooropnamen" door experts te laten uitvoeren (zie bepaling 00.02.05-05 en 00.02.06-08 RAPPORT BELENDINGEN). Ook impliceert het feit dat alle projecten verzekerd zijn niet dat risico's bewust genomen kunnen worden. In de polis dient te worden vastgelegd dat ingeval van opzegging van de polis van de zijde van verzekeraars de verzekering van kracht blijft voor die werken die al voor de opzeggingsdatum aan de aannemer waren gegund, mits dan met het werk binnen een bepaalde periode na opzegging wordt begonnen. Wanneer door of namens de opdrachtgever een CAR-verzekering voor een bepaald project dient te worden afgesloten dan moet de aannemer, die een doorlopende CAR-verzekering heeft, dit werk buiten zijn CAR-omzetdeclaratie kunnen houden, daar anders dubbele premie wordt betaald. Wel moet de aannemer er in zo'n geval op toezien dat de (CAR-)verzekering van de opdrachtgever tenminste een zelfde dekking geeft als zijn eigen doorlopende polis. Verschil in condities ten opzichte van de opdrachtgeververzekering dienen aanvullend door de aannemer te worden verzekerd indien de opdrachtgever dit wenst.

9.4 MENGVORMEN

Tussen de CAR-verzekering per project en de doorlopende CAR-verzekering zijn er ook mengvormen. Met name de zogenaamde CAR-verzekering op declaratiebasis. Hierbij zijn niet automatisch alle werken verzekerd, doch slechts die werken die op de polis worden aangemeld.

10 SAMENLOOP MET ANDERE VERZEKERINGEN

10.1 SAMENLOOP

In de praktijk komt het nogal eens voor dat bepaalde risico's die op de CAR-verzekering zijn gedekt, ook op andere polissen verzekerd zijn; bijvoorbeeld doordat de aannemer een aansprakelijkheidsverzekering heeft lopen. Op basis van [artikel 7:961 BW](#) mag de verzekerde zelf bepalen welke verzekering hij eerst aanspreekt. CAR-verzekeringen geven soms ten aanzien van de Sectie Aansprakelijkheid en Sectie Eigendommen van de opdrachtgever een beperking op dit artikel uit het BW, namelijk; in afwijking van [artikel 7:961 BW](#) zijn van de verzekering uitgesloten alle schaden die onder enige andere verzekering zijn gedekt indien deze verzekering niet zou hebben bestaan. De verzekering is slechts van kracht voor zover een schade niet onder zulk een andere verzekering is gedekt. Deze beperking houdt veelal in dat andere verzekeringen voorgaan. De CAR-verzekering heeft voor deze Secties in dat geval een aanvullend karakter.

10.2 PRIMAIRE WERKING/DEKKING EN REGRESRECHT

Het aanvullend karakter heeft geen betrekking op de Sectie Het Werk. In bepaling

00.03.10-02 CAR-VERZEKERING

PARTIJEN/DEKKING/BEWIJSSTUK/OPZEGGING dient ervoor te worden gekozen – indien de Sectie Het Werk in bepaling **00.03.10-01** is opgenomen – middels de daarvoor bestemde schraptekst, dat de Sectie Het Werk een “volledige primaire werking/dekking moet hebben”.

In hoofdstuk 10.1 “Samenloop” is uiteengezet wat de relatie is tussen het Burgerlijk Wetboek en de zogenaamde primaire werking/dekking, hetgeen in het bestek kan worden opgenomen. Echter wat is de strekking van “volledige primaire werking/dekking”? “Volledige primaire werking/dekking” betekent dat de CAR-verzekeraar de schade vergoed, ook al zou deze schade geheel of gedeeltelijk op andere polissen van medeverzekerden of van andere betrokken partijen te verhalen zijn.

De CAR-verzekeraar mag hierbij in beginsel geen regresrecht uitoefenen. Het recht van regres (recht van verhaal) van de CAR-verzekeraar op de verzekeraar(s) van de (mede)verzekerden of andere betrokken partijen of op de (mede)verzekerden of nadere betrokken partijen zelf, moet in de polis zijn uitgesloten.

Hierop geldt één uitzondering, namelijk in het geval de schade is ontstaan door opzet. Bij opzet kan de CAR-verzekeraar wél regresrecht uitoefenen op de partij die met opzet schade heeft veroorzaakt.

10.3 RENTELOZE LENING

De primaire werking/dekking zoals omschreven in voorgaande paragraaf, heeft in beginsel geen betrekking op de Sectie Aansprakelijkheid en Sectie Eigendommen van de opdrachtgever. In dat geval is het van belang erop te letten dat in ieder geval wordt voorzien in een renteloze lening, oftewel de zogenaamde "voorschotregeling", waardoor verzekerden niet tussen wal en schip vallen. Hierin kan worden voorzien door de opname van de twee daarvoor bestemde schrapteksten in bepaling **00.03.10-02 CAR-VERZEKERING PARTIJEN/DEKKING/BEWIJSSTUK/OPZEGGING**, waarbij het van belang is dat in het geval van opname van de betreffende schraptekst waarin een renteloze lening wordt gevraagd, deze correspondeert met de in bepaling **00.03.10-01 CAR-VERZEKERING AANNEMER/SECTIES** (eventueel) gekozen Sectie Aansprakelijkheid en/of de Sectie Eigendommen van de opdrachtgever.

De opname van de bovengenoemde bepaling in het bestek zorgt ervoor dat verzekeraars zich verbinden om ingeval van een in principe onder de polis vallende schade, welke schade ook verhaalbaar is onder een andere verzekering, een renteloos voorschot te verstrekken zodat herstel c.q. voortzetting van het werk zonder of in ieder geval met zo min mogelijk vertraging kan plaatsvinden, in afwachting van de definitieve schaderegeling.

De lege schraptekst in bepaling **00.03.10-02 CAR-VERZEKERING PARTIJEN/DEKKING/BEWIJSSTUK/OPZEGGING** maakt het mogelijk om indien er in bepaling **00.03.10-01 CAR-VERZEKERING AANNEMER/SECTIES** een vrije Sectie is toegevoegd aan de CAR-verzekering, om dan minimaal een renteloze lening (voorschotregeling) voor te schrijven voor deze vrije Sectie (zie hoofdstuk 4 "Polisrubrieken/Secties").

Een andere mogelijke oplossing is om in de CAR-verzekering voor de Sectie Aansprakelijkheid en/of Sectie Eigendommen van de opdrachtgever en/of een vrije Sectie een clause op te nemen die bepaalt dat de CAR-verzekering altijd voorgaat (een zgn. "volledige primaire werking/dekking"). Voordeel is dat er geen vertraging optreedt, maar nadeel van deze keuze is dat het een premieverhogend effect heeft omdat eventuele

elders lopende verzekeringen volledig buiten beschouwing blijven. De CAR-verzekeraar mag hierbij in beginsel geen regresrecht uitoefenen.

De CAR-verzekeringsparagraaf 00.03.10 ziet uitsluitend op de regeling van de renteloze lening (voorschotregeling) voor de Sectie Aansprakelijkheid en Sectie Eigendommen van de opdrachtgever.

10.4 SCHADEPENNINGEN AAN OPDRACHTGEVER

Doorgaans worden schadepeningen uitgekeerd aan de verzekeringnemer. In de praktijk is dit normaliter de aannemer dan wel de opdrachtgever.

Als een opdrachtgever bij een aannemerspolis – bijvoorbeeld om in het geval van een faillissement van de aannemer te voorkomen dat de schadepeningen in een failliete boedel verdwijnen - over de schadepeningen wil kunnen beschikken zal de aannemer hiertoe een verzoek aan zijn verzekeraar moeten richten. Dit kan dan geregeld worden met een schadepeningen clause op de aannemerspolis.

Hiertoe is een aannemer veelal uitsluitend bereid als dit in het bestek is overeengekomen.

Als de opdrachtgever geen BTW kan verrekenen is de dekking voor de BTW een aandachtspunt. De BTW dient dan te worden meeverzekerd over de aannemingsom die is opgenomen in de Sectie Het Werk.

Indien ervoor wordt gekozen om schadepeningen te laten uitkeren aan de opdrachtgever is het aan te bevelen om te regelen dat de opdrachtgever deze uitgekeerde schadepeningen diensgevolge doet toekomen aan de rechthebbende (aannemer) naar rato van de voortgang en kwaliteit van de herstelwerkzaamheden. Het is vanzelfsprekend dat de aannemer deze schadepeningen nodig heeft om de uitvoering van het werk voort te kunnen zetten (herstellen schade e.d.).

LET WEL: bovenstaande tekst anticipeert op de nieuwe bepaling die STABU ter goedkeuring bij de verantwoordelijke Projectgroep 01 Administratieve bepalingen ter visie heeft gelegd.

BIJLAGE 1 KREDIETRATINGS

	S&P	Moody's	Fitch
INVESTMENT GRADE*	AAA	Aaa	AAA
	AA+	Aa1	AA+
	AA	Aa2	AA
	AA-	Aa3	AA-
	A+	A1	A+
	A	A2	A
	A-	A3	A-
	BBB+	Baa1	BBB+
	BBB	Baa2	BBB
	BBB-	Baa3	BBB-
NON-INVESTMENT GRADE**	BB+	Ba1	BB+
	BB	Ba2	BB
	BB-	Ba3	BB-
	B+	B1	B+
	B	B2	B
	B-	B3	B-
	CCC+	Caa1	CCC+
	CCC	Caa2	CCC
	CCC-	Caa3	CCC-
	CC	Ca	CC
C	C	C	
D	N/A	D	

* kwaliteitsaanduiding van de kredietwaardigheid. In dit geval bestaat er een relatief laag risico van wanbetaling.

** kwaliteitsaanduiding van de kredietwaardigheid. In dit geval is de kans dat een organisatie zijn schulden kan terugbetalen speculatief c.q. er is een relatief hoog risico van wanbetaling.

BIJLAGE 2 CHECKLIST BEOORDELING CAR OFFERTE/POLIS

Bij het beoordelen van een offerte/polis voor een CAR-verzekering dienen onder meer de volgende punten gecontroleerd te worden. Daarbij is hetgeen aan de orde gesteld wordt geen eis, maar bedoeld om u bewust te maken van uw risico en de daarbij te maken keuzes. Deze lijst is zeker niet uitputtend.

1.	Zijn alle bij de uitvoering van het werk/object/project betrokken partijen inclusief hun werknemers (opdrachtgever, architect, adviseurs, (neven)aannemers, onderaannemers, installateurs) medeverzekerd?	ja/nee
2.	Wie is de verzekeringnemer:	
3.	Schade-uitkering aan:	
4.	Wat dekt de CAR-verzekering (Secties):	
a.	Sectie Het Werk; Schade aan het werk:	
	Indien tevens werken van derden onder de verzekering gebracht dienen te worden, zijn dan alle te verzekeren werken beschreven en de desbetreffende besteksnummers vermeld?	ja/nee
	Zo neen:	
	Is er een verklaring van de makelaar/verzekeraar dat het werk (inclusief nevenaannemers) is medeverzekerd onder de doorlopende (CAR-)verzekering van de (hoofd)aannemer?	ja/nee
	Eigen risico:	
b.	Sectie Aansprakelijkheid?	ja/nee
	Verzekerd bedrag:	
	Eigen risico:	

c.	Sectie Eigendommen van de opdrachtgever?	ja/nee
	Verzekerd bedrag:	
	Eigen risico:	
d.	Sectie Persoonlijke eigendommen van de verzekerden en van personeel van verzekerden?	ja/nee
	Verzekerd bedrag:	
	Eigen risico:	
e.	Sectie Keten, loods en gereedschappen en hulpmaterieel?	ja/nee
	Verzekerd bedrag:	
	Eigen risico:	
f.	Sectie Transport, opslag en/of bewerking buiten werkterrein?	ja/nee
	Verzekerd bedrag:	
	Eigen risico:	
5.	Berekent uw verzekeringsmakelaar/tussenpersoon afmakingscourtage?	ja/nee
	Zo ja, is dit medeverzekerd?	ja/nee
6.	Is voldoende duidelijk in de polis opgenomen dat het eigen risico slechts eenmaal geldt per gebeurtenis of reeks van gebeurtenissen uit een en dezelfde oorzaak?	ja/nee
	Is overwogen schadebehandeling beneden eigen risico/niet gedekt uit te besteden?	ja/nee
7.	Zijn in de beschrijving en het verzekerd bedrag alle van belang zijnde posten opgenomen: aannemingsommen(inclusief technische installaties, vast meubilair vloerafwerking, magazijnstellingen e.d.) honoraria, verschotten en kosten van toezicht van architect en adviseurs, waarde ter beschikking gestelde bouwstoffen, omzetbelasting, afmakingscourtage?	ja/nee
8.	Is de verzekerde termijn in overeenstemming met de geschatte uitvoeringsduur?	ja/nee
	Geldt automatisch dekking voor overschrijdingen (evt. tegen meerpremie)?	ja/nee
	Is er - indien dit contractueel is overeengekomen - nog tot maximaal 1 maand na oplevering dekking voor schade aan het werk?	ja/nee

9.	Is inlooprisico medeverzekerd? Van belang voor die werken welke vóór het afsluiten van de verzekering reeds in uitvoering zijn.	ja/nee
10.	Blijft de verzekering na tussentijdse gehele of gedeeltelijke ingebruikneming, voordat de oplevering heeft plaatsgevonden, van kracht?	ja/nee
11.	Zijn de installaties die tijdens de uitvoering van het werk beproefd moeten worden, voldoende meegedekt?	ja/nee
12.	Als er sprake is van installaties, die na de oplevering beproefd moeten worden: is dan deze proefperiode medeverzekerd?	ja/nee
13.	Zijn de termijnen met betrekking tot de proefperiode goed vastgelegd?	ja/nee
14.	Is er tijdens de onderhoudstermijn dekking voor ontwerpfouten?	ja/nee
	Hoe luidt de onderhoudstermijndekking:	
	Voldoet de onderhoudstermijndekking aan de zogenaamde full quarantee maintenance (DNR)?	ja/nee
15.	Heeft u zich ervan overtuigd dat verzekeraars voldoende geïnformeerd zijn en blijven over aard en karakter van het werk (bestekken, tekeningen, adviezen, rapporten en staten van wijzigingen en grondonderzoek)?	ja/nee
	Verdient een systematiek van risk-control (haalplicht i.p.v. brengplicht informatie) niet de voorkeur?	ja/nee
16.	Bevat Sectie Het Werk een volledige primaire werking/dekking?	ja/nee
	Is het regresrecht in beginsel uitgesloten?	ja/nee
	Is voor de overige Secties minimaal voorzien in een "voorschotregeling"?	ja/nee
	Of geldt voor de overige Secties ook een volledige primaire dekking?	ja/nee
	Welke Secties zijn dit?	
	-...	
	-...	
	-...	
	-...	
17.	Bevat de polis de (ongewenste) zgn. herleveringsclausule?	ja/nee

18.	Heeft de hoofdaannemer een goede bouwaansprakelijkheidsverzekering?	ja/nee
	Biedt deze een gelijkwaardige dekking voor alle onder de Sectie Aansprakelijkheid van de CAR-verzekering genoemde verzekerden?	ja/nee
	Zo ja, dan is het gewenst aansprakelijkheid te dekken op deze verzekering in plaats van op de CAR-verzekering, welke dan beperkt kan blijven tot de overige gewenste Secties.	
19.	Is de "opzichtclausule" (uitsluiting in de Sectie aansprakelijkheid) zodanig geformuleerd dat alleen is uitgesloten de schade aan of het verlies van eigendommen van derden die op het ogenblik van het toebrengen van de schade daadwerkelijk in bewerking zijn?	ja/nee
20.	Zijn opruimingskosten medeverzekerd (ook rekening houdend met milieu-effecten)?	ja/nee
21.	Is er een bepaling opgenomen inzake automatische bijverzekering na schade?	ja/nee /n.v.t.
22.	Wordt in Sectie Eigendommen van de opdrachtgever voldoende ingespeeld op de opzichtclausule-uitsluiting in de aansprakelijkheidsverzekering?	ja/nee
22a.	Is met een besteksbepaling geregeld dat op de aannemerspolis een schadepenningen clausule moet worden opgenomen?	Ja/nee
	Is in de aannemerspolis een schadepenningen-clausule opgenomen?	ja/nee
23.	Indien de werkzaamheden tevens een bodem/grondwater-sanering omvatten: heeft u een bodemsaneringverzekering overwogen?	ja/nee
24.	Heeft u gecontroleerd of de aannemer beschikt over een milieuschadeverzekering?	ja/nee
25.	Is de aannemer (mede) aansprakelijk voor het ontwerp (in beginsel niet de werkwijze van de UAV 2012), bijvoorbeeld via bouwteam, alternatieven of waarschuwingplichten?	ja/nee
	Zo ja, heeft u als aannemer dan zelf een ontwerpverzekering overwogen?	ja/nee
	Of heeft u als opdrachtgever overwogen een ontwerpverzekering	

	van de aannemer te verlangen? Is de (mede)aansprakelijkheid voor het ontwerp bij de aannemer of alternatieven van de aannemer elders goed in het bestek geregeld m.b.t. de UAV 2012?	ja/nee ja/nee
26.	(In beginsel bedoeld voor opdrachtgevers van werken met gesplitste contracten voor uitvoering en ontwerp:) Heeft u overwogen een Excedent Ontwerp Aansprakelijkheidsverzekering af te sluiten?	ja/nee
27.	(Alleen voor opdrachtgevers van werken > € 5.000.000:) Heeft u overwogen een Verborgene Gebreken Verzekering van uw aannemer te verlangen?	ja/nee